

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

СТАНДАРТИЗАЦІЯ У ТВАРИННИЦТВІ

Навчальний посібник

2-ге видання

Київ
Видавництво Ліра-К
2017

УДК 006:636

ББК 30ц

С 77

*Рекомендовано вченою радою НУБіП України (протокол № 6 від 28.12.2016 р.).
Затверджено та схвалено вченою радою ННІ післядипломної освіти
(протокол № 8 від 18 жовтня 2016 р.)*

Автори: Ібатуллін І.І., Пабат В.О., Маньковський А.Я., Башенко М.І., Лісовенко В.Т., Кудлай І.М.

Рецензенти:

Сухенко В.Ю. – доктор технічних наук, професор НУБіП України, завідувач кафедри стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції;

Головко А.М. – доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН України, директор Державного науково-контрольного інституту біотехнології і штамів мікроорганізмів Мінагрополітики України, Заслужений діяч науки і техніки України;

Богом'я С.В. – доктор технічних наук, професор, ректор УкрНДНЦ.

С77   **Стандартизація у тваринництві :** навч. посіб. / Ібатуллін І.І., Пабат В.О., Маньковський А.Я. [та ін.]. За заг. ред. д. с.-г. н., акад. НААН України І.І. Ібатулліна. – Вид. 2-ге. – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 548 с.

ISBN 978-617-7320-94-3

Наведені вимоги нормативних документів до продукції тваринництва, а також до продукції, використання якої забезпечує ефективну організацію окремих елементів технологічного процесу її виробництва та реалізації.

Посібник рекомендується для студентів вищих навчальних закладів та слухачів з підвищення кваліфікації за спеціальністю «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», а також буде корисним для спеціалістів і керівників господарств агропромислового комплексу усіх форм власності, які займаються виробництвом та реалізацією продукції тваринництва.

УДК 006:636

ББК 30 ц

ISBN 978-617-7320-94-3

© Ібатуллін І.І., Пабат В.О., Маньковський А.Я.,
Башенко М.І., Лісовенко В.Т., Кудлай І.М., 2016
© Видавництво Ліра-К, 2016

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Молоко сільськогосподарських тварин та продукція його переробки ...	5
Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі (ДСТУ 3662-97)	5
Розрахунок реалізаційної ціни молока згідно галузевих рекомендацій України 46.018-2002.....	10
Молоко козине-сировина (ДСТУ 7006:2009)	12
Молоко-сировина овече (ДСТУ 7412:2013)	14
Молоко кобиляче. Вимоги при закупівлі (ОСТ 46. 128-82)	19
Вершки, що заготовляються (РСТ України 1326-88)	21
Збиране молоко для випоювання сільськогосподарських тварин (РСТ України 1914-81)	24
2. Сільськогосподарські тварини для забою	26
Велика рогата худоба для забою (ДСТУ 4673:2006).....	27
Велика рогата худоба м'ясних порід, м'ясних типів, їх помісей і гібридів для забою (ТУ У 46. 14 096-96) *	32
Свині для забою (ДСТУ 4718:2007)	36
Вівці і кози для забою (ГОСТ 5111-55)	39
Коні для забою (ГОСТ 20079-74)	40
Кролі для забою (ДСТУ 4293:2004)	41
Птиця сільськогосподарська для забою (ДСТУ 3136-95)	43
3. Шкіряна та шубно-хутрова сировина.....	46
Шкіряна сировина (ГОСТ 28425-90)	47
Овчини невичинені (ГОСТ 28509-90)	60
Дефекти шкіряної та шубно-хутрової сировини	68
Визначення маси та розміру шкур	72
Шкурки ягнят і козенят невичинені (ДСТУ 6023:2008)	78
Смушок невичинений (ДСТУ 6021:2008)	86
Шкурки кролів невичинені (ДСТУ 4294:2004)	96
Каракуль чистопородний чорний невичинений (ДСТУ 6022:2008)	101
4. Продукція вівчарства	117
Вовна овеча однорідна тонкорунна (ДСТУ 4485:2005)	117
Вовна овеча немита напівтонка класована (ГОСТ 7937-74)	125
Вовна овеча немита напівгруба класована (ГОСТ 19779-74).....	129
Вовна овеча немита цигайська та однорідна цигай-грубововнова класована (ГОСТ 9764-74).....	136
5. Продукція птахівництва	142
Яйця курячі харчові (ДСТУ 5028:2008)	142
Яйця перепелині харчові та інкубаційні (ДСТУ 4656:2006)	150
Яйця курячі інкубаційні (РСТ УСССР 1924-82)	156
Яйця качині інкубаційні (РСТ УСССР 1969-86)	160
Яйця гусей, пєсарок, перепілок інкубаційні (ДСТ України 2022-91)	164
Яйця індичі інкубаційні (ДСТУ 1947-95)	168

Молодняк сільськогосподарської птиці добовий (ДСТУ 2021:2006)	171
Молодняк сільськогосподарської птиці ремонтний (ДСТУ 4661:2006)	174
Молодняк ремонтний яєчних порід (ДСТУ 4473:2005)	178
Сировина пір'яно-пухова (ДСТУ 3696-98)	181
6. Продукція бджільництва	187
Матка бджолина (ГОСТ 23127-78)	187
Матка бджолина української степової породи (ДСТУ 4986:2008)	188
Сім'ї бджолині (ГОСТ 20728-75)	190
Сім'ї бджолині української степової породи (ДСТУ 4985:2008)	194
Мед натуральний (ДСТУ 4497:2005)	199
Обніжжя бджолине (пилوک квітковий, його сумішки) ДСТУ 3137-95)	201
Перга (ДСТУ 7074:2009)	207
Віск бджолиний пасічний (ДСТУ 4229:2003)	210
Прополіс (бджолиний клей) ДСТУ 4662:2006	212
Молочко маточне бджолине (ДСТУ 4666:2006)	214
Отрута-сирець бджолина (ДСТУ 3192-95)	216
Вощина (ДСТУ 7172:2010)	218
7. Корми та кормові добавки.....	221
7.1 Корми власного виробництва	221
Сіно (ДСТУ 4674:2006)	221
Сінаж (ДСТУ 4684:2006)	224
Силос із зелених рослин (ДСТУ 4782:2007)	226
Корми трав'яні штучно висушені (ДСТУ 4685:2006)	228
Корми зелені (ГОСТ 27978-88)	231
Коренеплоди кормові (ГОСТ 28736-90)	233
Брикети і гранули кормові (ГОСТ 23513-79)	234
Зерно ячменю вологе консервоване (ДСТУ 6004:2008)	236
7.2 Корми та кормові добавки промислового виробництва	240
Комбікорми-концентрати для великої рогатої худоби (ГОСТ 9268-90)	240
Комбікорми-концентрати для робочих коней (ДСТУ 7447:2013)	244
Комбікорми-концентрати для овець (ГОСТ 10199-81)	249
Комбікорми-концентрати для свиней (ДСТУ 4508:2005)	251
Комбікорми-концентрати для поросят-сисунів (ГОСТ 13299-71)	257
Комбікорми повнораціонні для свиней (ДСТУ 4124-2002)	258
Комбікорми для контрольної відгодівлі свиней (ДСТУ 4507:2005)	268
Комбікорми для контрольної відгодівлі свиней у племінних господарствах (ДСТУ 5075:2008)	271
Комбікорми повнораціонні гранульовані для кролів (ДСТУ 7413:2013) ...	276
Комбікорми повнораціонні для сільськогосподарської птиці (ДСТУ 4120-2002)	280
Вісівки кормові пшеничні і житні (ДСТУ 3016-95)	288
Макуха соняшникова (ГОСТ 80-96)	290
Макуха соєва кормова (ГОСТ 27149-95)	292

Шрот соняшниковий (ДСТУ 4638:2006)	294
Шрот соєвий кормовий (ДСТУ 4230:2003)	300
Корми із деревної зелені (РСТ УСССР 2015-91)	305
Паста для підгодовлі бджіл (ДСТУ 7005:2009)	306
Меляса бурякова (ДСТУ 3696-98)	310
Дробина пивна (ДСТУ 7345:2013)	313
Жом сушений (ДСТУ 4647:2006)	316
Продукти перероблення барди зернової свіжоодержаної (ДСТУ 4478:2005)	319
Дріжджі кормові (ГОСТ 20083-74)	323
Дріжджі кормові – паприн (ГОСТ 28179-89)	324
Дріжджі кормові з відходів виноробства (ДСТУ 7391:2013)	326
Борошно кормове тваринного походження (ГОСТ 17536-82)	328
Жир тваринний кормовий (ГОСТ 17483-72)	331
Білково-вітамінні добавки (ДСТУ 7111:2009)	332
Метіонін кормовий (ГОСТ 23423-89)	346
Альбумін для годівлі худоби і птиці (РСТ УСССР 1811-88)	347
Вітамін А (ретинола ацетат) мікрогранульований кормовий (ГОСТ 28409-89)	349
Кормовий концентрат метанового бродіння (КБМ-12) вітамін В ₁₂ (ДСТ України 1203-92)	351
Кормогризин (ГОСТ 27786-88)	354
Премікси (ДСТУ 4482:2005)	355
Діамонійфосфат кормовий (ГОСТ 19651-74)	358
Кальцій фосфат кормовий (ГОСТ 23999-80)	359
8. Відтворення сільськогосподарських тварин	362
Сперма бугаїв нативна (ДСТУ 3535-97)	362
Сперма бугаїв заморожена (ГОСТ 26030-83).....	369
Сперма жеребців нерозбавлена свіжоодержана (ГОСТ 23681-79)	371
Сперма жеребців заморожена (ГОСТ 24168-80).....	372
Сперма півнів,індиків, гусаків (ДСТУ 4777:2007).....	374
Глютам (ДСТУ 4881:2007)	381
Ембріони великої рогатої худоби (ДСТУ 7193:2010)	383
9. Технологічні процеси у тваринництві	394
Енергоощадний метод вирощування бичків молочних і комбінованих порід (ДСТУ 5091:2008)	394
Утримування м'ясної худоби на культурних пасовищах (ДСТУ 4974:2008)	420
Свині. Зоотехнічні вимоги до утримання племінного молодняку (ДСТУ 4719:2007)	429
Гуси та качки. Розведення та утримування (ДСТУ 4686:2006)	435
Гуси та качки. Примусова відгодівля (ДСТУ 4679:2006)	457

Яйця інкубаційні. Технологія передінкубаційного оброблення (ДСТУ 4655:2006)	471
Санація птахівничих приміщень (ДСТУ 4690:2006)	474
Пасіки племінні та товарні. Зоотехнічні та ветеринарно-санітарні вимоги до утримання бджіл (ДСТУ 4835:2007)	480
10. Визначення параметрів продуктивності сільськогосподарських тварин	503
Тварини племінні сільськогосподарські. Методи визначення продуктивності великої рогатої худоби молочного і комбінованого напрямку (ГОСТ 25966-83)	503
Тварини племенні сільськогосподарські. Методи оцінки продуктивності та племінної цінності телиць і нетелей (ГОСТ 28410-89)	511
Методи проведення обліку надоїв коров'ячого молока (ДСТУ ISO 1546:2013)	513
Тварини племінні сільськогосподарські. Методи визначення продуктивності великої рогатої худоби м'ясного напрямку (ГОСТ 25967-83)	518
Тварини племінні сільськогосподарські. Методи визначення параметрів продуктивності свиней (ГОСТ 25954-83)	523
Свині. Велика біла порода (ДСТУ 7470:2013)	526
11. Ветеринарно-санітарні вимоги до тварин при комплектуванні промислових комплексів	533
Велика рогата худоба. Ветеринарно-санітарні вимоги до тварин та умов комплектування промислових підприємств (ГОСТ 26090-84)	533
Свині. Ветеринарно-санітарні вимоги до тварин та умов комплектування промислових підприємств (ГОСТ 26091-84)	537
Бібліографія.....	541